

NORGES HØYESTERETT

Den 3. mars 2011 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2011-00468-A, (sak nr. 2010/1637), straffesak, anke over kjennelse,

Den offentlige påtalemyndighet

(førstestatsadvokat Elisabeth Roscher)

mot

A

(advokat Bjørn Rudjord – til prøve)

B

(advokat Gunnar K. Hagen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Stabel:** Saken gjelder beslag av datalagret informasjon som ledd i etterforskning mot en advokat som er mistenkt for økonomisk kriminalitet. Hovedspørsmålet er forståelsen av straffeprosessloven § 204 annet ledd første punktum som gjør unntak fra beslagsforbudet i tilfelle der advokaten er mistenkt for å ha samarbeidet med klienten om det straffbare forhold.
- (2) Økokrim siktet den 9. oktober 2007 daværende advokat A for overtredelse av straffeloven § 270 første ledd nr. 1 jf. § 271 (bedrageri), § 317 første jf. fjerde ledd (heleri og hvitvasking) og § 166 første ledd (falsk forklaring). Forholdene gjaldt handlinger forøvet i samarbeid med ulike klienter. Etter forutgående beslutning i Oslo tingrett ble A pågrepet, og det ble gjennomført ransaking i hans hjem og på hans kontor i oktober 2007.

Materialet fra ransakingen ble forseglet og bragt til Oslo tingrett. Det omfattet skriftlige dokumenter og datamateriale som ble speilkopiert under ransakingen.

- (3) Den 8. november 2007 fremsatte Økokrim begjæring til tingretten om opprettholdelse av beslaget. Begjæringen bygget, ut over det som er omtalt i siktelsen, på at A hadde samarbeidet om straffbare forhold med en rekke navngitte personer og selskaper, hvorav de fleste hadde vært hans klienter. Samtidig ble A blant annet siktet for overtredelse av straffeloven § 283 første ledd bokstav b jf. § 287 annet ledd, medvirkning til kreditorunndragelse foretatt av B.
- (4) A hadde vært oppnevnt forsvarer for B, som ved Oslo tingretts dom 18. februar 2005 var dømt til fengsel i seks år og seks måneder for flere tilfeller av grove bedragerier, underslag, falsk forklaring til offentlig myndighet, kreditorbedragerier og overtredelser av regnskapsloven. Han ble også dømt til inndragning og erstatning på til sammen 13 millioner kroner. Dommen er rettskraftig. Siktelsen mot A bygger på at hans kontor den 10. januar 2006 ble kreditert 970 000 kroner fra ett av Bs firmaer, et beløp som siden ble overført til konti tilhørende nærstående av B.
- (5) Spørsmålet om opprettholdelse av den skriftlige delen av beslaget har vært behandlet i ulike avgjørelser av tingretten, av Borgarting lagmannsrett og av Høyesteretts ankeutvalg, se særlig Rt. 2008 side 645. Nærværende sak gjelder den datalagrete informasjonen. Økokrim fremsatte begjæring til Oslo tingrett om opprettholdelse av beslaget for dette materialet 22. januar 2010.
- (6) Oslo tingrett avsa 12. mai 2010 kjennelse som for det som angår B og som fortsatt er omstridt, har slik slutning:
- ”1. ....
4. **Beslaget opprettholdes i dokumenter sortert under bokmerkene nr. -- ”C adv. kor.” og nr. -- ”C straffesak”, samt i dokumenter inntatt i 2 ringpermer merket ”Forsvareroppdrag B”.**
5. **Ytterligere gjennomgang av beslaget forutsetter ny begjæring fra Økokrim.”**
- (7) Tingretten behandlet begjæringen i flere rettsmøter, der As forsvarer og Økokrim var til stede. B hadde ikke status som siktet, men var varslet til rettsmøtene, og hadde fått anledning til å uttale seg. Han ble også orientert om kjennelsen og om ankeadgangen.
- (8) Etter anke fra A og C avsa Borgarting lagmannsrett 27. september 2010 kjennelse som for B har slik slutning:
- ”1. ....
2. **Tingrettens kjennelse oppheves for så vidt gjelder fortsatt beslag av dokumenter lagt i to permer merket forsvareroppdrag B.”**
- (9) Lagmannsretten må forstås slik at den kom til at unntaksbestemmelsen i straffeprosessloven § 204 annet ledd første punktum bare gjelder betroelser som er gitt etter at klienten har vært med på å begå et straffbart forhold sammen med advokaten, samt betroelser forut for dette som direkte angår planlegging eller forberedelser av det

straffbare forhold som både klient og advokat er siktet for. Etter en konkret vurdering kom lagmannsretten til at ingen av de aktuelle beslagene overfor B falt inn under dette unntaket. Saksbehandlingen for lagmannsretten var skriftlig.

- (10) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett over den delen av kjennelsen som gjelder B. Anken gjelder lagmannsrettens lovtolking. Høyesteretts ankeutvalg besluttet 30. november 2010 at ankesaken i sin helhet skulle avgjøres av Høyesterett i avdeling med fem dommere, jf. domstolloven § 5 første ledd annet punktum. Ankeutvalget uttalte at B regnes som motpart i saken, jf. Rt. 2008 side 645 avsnitt 40. Han har hatt oppnevnt forsvarer for Høyesterett.
- (11) *Påtalemyndigheten* – som i den muntlige prosedyren endret sin argumentasjon på et vesentlig punkt – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (12) Lagmannsretten har bygget på feilaktig lovtolking når den har oppstilt et tidsmessig skille for hvilke dokumenter som kan beslaglegges. Straffeprosessloven § 204 annet ledd gir et generelt unntak fra beslagsforbudet for dokumenter som inneholder betroelser mellom klient og advokat der disse er ”medskyldige i det straffbare forhold”. Det avgjørende er om betroelsene kan kaste lys over det straffbare forholdet, herunder de subjektive straffbarhetsbetingelsene. Dette gjelder uavhengig av når betroelsene har funnet sted. Hva som er samme straffbare forhold må vurderes konkret, og følger ikke nødvendigvis samme avgrensning som straffeprosessloven § 38. Et skjerpet tilknytningskrav ut over dette er det ikke grunnlag for. Opplysninger advokaten har mottatt fra klienten i et tidligere forsvareroppdrag vil således kunne kaste lys over hva advokaten visste eller burde ha visst om dennes forhold.
- (13) Det er påtalemyndigheten som har primærkompetansen til å beslutte beslag etter straffeprosessloven § 205. Rettens oppgave er å ta standpunkt til om de aktuelle dokumentene på grunn av sitt innhold er undergitt beslagsforbud etter § 204 første ledd, eventuelt om unntaksregelen i annet ledd kommer til anvendelse. Alt som ikke er unntatt fra beslag skal tilbakeleveres påtalemyndigheten for nærmere vurdering etter straffeprosessloven § 203. På dette tidlige tidspunkt er § 208 første ledd ikke anvendelig.
- (14) Unntaket fra beslagsforbudet har klar hjemmel i lov, og ordningen – med de rettssikkerhetsgarantier som gjelder – er ikke i strid med forholdsmessighetskravet i EMK artikkel 8, og heller ikke med artikkel 6.
- (15) Påtalemyndigheten har nedlagt slik påstand:
- ”Borgarting lagmannsretts kjennelse oppheves.”**
- (16) A har i korte trekk gjort gjeldende:
- (17) Straffeprosessloven § 204 annet ledd første punktum er en unntaksbestemmelse som må tolkes snevert. Beslagsforbudet i første ledd er en følge av advokatenes straffebelagte taushetsplikt. Taushetsplikten består selv om det gjøres unntak fra beslagsforbudet. Unntaket kan derfor ikke rekke lenger enn begrunnelsen bærer, nemlig der advokaten og klienten er medskyldige i samme forhold. Det er ikke grunnlag for å tolke kravet om ”samme forhold” utvidende. Bare opplysninger som har direkte tilknytning til dette forholdet omfattes. Dokumenter fra et tidligere forsvareroppdrag som gjelder et annet

forhold, vil vanligvis ikke ha slik tilknytning. Selv om det ikke er grunnlag for en slik tidsmessig avgrensning som lagmannsretten innfortolker, har den like fullt kommet til riktig resultat. Påtalemyndighetens tolking er strid med legalitetsprinsippet, og kan også innebære brudd på EMK artikkel 8 og artikkel 6.

(18) A har nedlagt slik påstand:

”Anken forkastes.”

(19) B har sluttet seg til As anførsler og har i tillegg i korte trekk gjort gjeldende:

(20) Det særlige vernet etter EMK artikkel 8 innebærer et strengt krav til domstolskontroll. Den konkrete vurdering av om inngrepet i taushetsplikten er nødvendig, herunder om hvilken betydning bevisene vil ha for sakens opplysning, må foretas av retten, ikke av påtalemyndigheten.

(21) B har nedlagt slik påstand:

”Anken forkastes.”

(22) *Jeg er kommet til at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.*

(23) Saken gjelder anke over lagmannsrettens avgjørelse av anke over kjennelse, og Høyesteretts kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovtolking og saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd. Anken gjelder lovtolkningen.

(24) Etter straffeprosessloven § 203 første punktum kan ”ting” som antas å ha betydning som bevis, beslaglegges inntil rettskraftig dom foreligger i saken. Det er ikke tvilsomt at datamateriale omfattes av uttrykket. En forutsetning for at beslag kan tas er videre at det foreligger skjellig grunn til mistanke. At dette kravet er oppfylt for både B og A, har vært lagt til grunn av de tidligere retter og er ikke omstridt for Høyesterett.

(25) Etter § 204 første ledd kan det ikke tas beslag i dokumenter eller annet hvis innhold et vitne kan nekte å forklare seg om etter straffelovens bestemmelser om fritak fra vitneplikt på grunn av taushetsplikt, blant annet straffeprosessloven § 119. Etter denne bestemmelsen har visse yrkesgrupper, herunder advokater, forbud mot å forklare seg om noe som er betrodd dem i deres stilling. Forklaring kan bare skje når den som har krav på hemmelighold har samtykket. I § 204 annet ledd første punktum finnes imidlertid et unntak fra beslagsforbudet, som lyder slik:

”Forbudet i første ledd gjelder ikke dokumenter eller annet som inneholder betroelser mellom personer som er mistenkt for å være medskyldige i det straffbare forhold.”

(26) Sakens hovedspørsmål gjelder rekkevidden av dette unntaket.

(27) Bestemmelsen gjør unntak for beslagsforbudet i de tilfeller advokaten og klienten er mistenkt for å være medskyldige i det straffbare forholdet. Lagmannsretten legger innledningsvis – med rette – til grunn at det er et vilkår for at unntaket skal anvendes at den etterforskningen beslaget er tatt i anledning av, er knyttet til denne mistanken. Så vidt jeg har forstått, gjorde påtalemyndigheten for lagmannsretten gjeldende at unntaksregelen ikke stiller noe krav til sammenheng mellom de opplysningene det dreiet seg om og det

straffbare forhold advokaten og klienten er mistenkt for å være medskyldige i. Påtalemyndigheten har i skranken for Høyesterett ikke opprettholdt denne anførselen, noe som har medført at saken i atskillig grad har endret karakter.

- (28) Lagmannsrettens videre drøftelse må leses med dette som bakgrunn. Retten reiser først spørsmålet om bestemmelsen må forstås slik at den bare gjelder ”betroelser” som er gitt etter at det er oppstått en mistanke. Lagmannsretten konkluderer ikke direkte på dette punktet. Det fremgår imidlertid av drøftelsen at påtalemyndigheten ikke fikk tilslutning til den vide tolkingen av unntaksregelen som den da gjorde gjeldende. Lagmannsretten uttaler deretter:

”På den annen side har lagmannsretten, under en viss tvil, ikke funnet grunn til at klienten bør vernes av advokatens taushetsplikt for de betroelser som er gitt etter at han har tatt til med å begå et straffbart forhold sammen med advokaten, men ennå ikke er mistenkt, eventuelt fått kunnskap om at han er mistenkt, for eksempel gjennom en siktelse. Når det i ettertid kan fastslås skjellig grunn til mistanke om slik felles kriminalitet, er det etter lagmannsrettens syn lite rimelig at han for denne perioden skal nyte vern av taushetsplikten. Vernet bør iallfall opphøre fra det tidspunkt den straffbare handlingen er fullbyrdet. Lagmannsretten legger imidlertid til grunn at det også må kunne tas beslag i dokumenter som direkte angår planlegging eller forberedelser av det straffbare forhold som både klient og advokat er siktet for. Noe annet er at lagmannsretten ikke har funnet noen dokumenter som kan sies å bli fanget opp av den presiseringen som er gjort i siste setning, se nedenfor.”

- (29) Jeg finner det klart at det ikke kan oppstilles et skille for rekkevidden av unntaket i § 204 annet ledd knyttet til det tidspunktet mistanken oppsto. En slik grense vil fremstå som vilkårlig og har ingen støtte i rettskildene. Det er etter mitt syn heller ikke grunnlag for å operere med et skille ved tidspunktet for utførelsen av den straffbare handling. Heller ikke forsvarerne for Høyesterett har gjort dette gjeldende.
- (30) Uenigheten mellom påtalemyndigheten og forsvarerne nå er om det er tilstrekkelig at de generelle vilkårene for beslag i § 203 er oppfylt, eller om det i tillegg gjelder et krav om at opplysningene har ”direkte” betydning for det straffbare forholdet. Påtalemyndigheten mener at det er tilstrekkelig at opplysningene kan kaste lys over forholdet, for eksempel om skyldkravet er oppfylt, mens forsvarerne mener at opplysningene ”direkte” må gjelde eller ha tilknytning til det straffbare forholdet. Forsvarerne finner på denne bakgrunn at de begrensningene som er stilt opp av lagmannsretten mht. planlegging mv. – i det avsnittet jeg har gjengitt – treffer ganske godt det som her vil være det rettslige kriteriet.
- (31) Det tilknytningskravet som forsvarerne her gjør gjeldende, har ikke støtte i lovens ordlyd, og må i tilfelle oppstilles gjennom en innskrenkende fortolkning av bestemmelsen. Til støtte for en slik tolkning kan særlig anføres de sterke hensyn som ligger bak taushetsplikten, jf. blant annet Høyesteretts avgjørelse 22. desember 2010 avsnitt 33–36. Jeg bemerker at disse hensyn er mindre tungtveiende når det kan legges til grunn at beslagsadgangen er begrenset til å gjelde for etterforskningen av det straffbare forholdet de begge er mistenkt for å ha begått.
- (32) Jeg er kommet til at det ikke er rettslig grunnlag for å oppstille et slikt kvalifisert tilknytningskrav.
- (33) Etter straffeprosessloven § 203 kan ting som antas å ha betydning som bevis, beslaglegges. ”Bevis” er i Bjerke/Keiserud, Straffeprosessloven side 711, forklart som

”alt som kan kaste lys over spørsmålet om det er utvist et straffbart forhold, når, hvor og hvordan og av hvem, herunder forhold av betydning for vurderingen av straffbarhetsvilkårene mv.”. Jeg finner denne beskrivelsen treffende.

- (34) Jeg kan ikke se at det er støtte i rettskildene for å operere med et annet bevisbegrep i forhold til straffeprosessloven § 204 annet ledd. Et skjønnsmessig kriterium knyttet til hva som ”direkte” gjelder det straffbare forhold, ville for øvrig ha vært ganske vanskelig å anvende som supplement til lovens vilkår. De reelle hensyn som forsvarerne har anført, kan etter mitt syn ikke begrunne en innskrenkende tolkning av § 204 annet ledd, men vil – som jeg kommer tilbake til – ha betydning for den fremgangsmåten som skal anvendes ved gjennomføringen av beslag som er skjedd i medhold av denne regelen.
- (35) Begrensningen vil derfor ligge i om advokat og klient er medskyldige i ”det straffbare forhold”. Påtalemyndigheten og forsvarerne for Høyesterett har hatt noe ulike oppfatninger av om avgrensningen her skal følge straffeprosessloven § 38, eller om også enkelte andre tilgrensende tilfeller omfattes. I vår sak er det ikke omstridt at kravet er oppfylt. Både A og B er mistenkte for samme kreditorunndragelse, foretatt den 10. januar 2006. Dette er samme straffbare forhold etter straffeprosessloven § 38. Jeg går derfor ikke nærmere inn på spørsmålet, men nøyer meg med å konstatere at det er noe forskjellige hensyn som ligger bak avgrensningen i de to bestemmelsene, slik at løsningen ikke nødvendigvis behøver å bli den samme.
- (36) Lagmannsretten har etter dette lagt til grunn en for snever rekkevidde av unntaksregelen i § 204 annet ledd. Denne lovtolkingsregelen kan ha hatt betydning for lagmannsrettens avgjørelse av beslagsspørsmålet.
- (37) Jeg går så over til spørsmålet om fremgangsmåten i saken. Anken reiser spørsmål om retten hadde kompetanse til å prøve de beslaglagte dokumentenes bevisverdi etter straffeprosessloven § 203. Lagmannsretten, som altså kom til at intet av det taushetsbelagte materialet i saken kunne undergis beslag, uttalte om dette:

”Påtalemyndigheten har anført at retten ikke skal vurdere om de beslaglagte dokumenter har betydning som bevis, men bare om de omfattes av bevisforbudsregelen i straffeprosessloven § 204 jf. § 119. I utgangspunktet slutter lagmannsretten seg til denne lovforståelsen og viser til Jahre: Ransaking og beslag hos advokater og revisorer i økonomiske straffesaker 3.4.2.2 i Festskrift for Anders Bratholm side 264. Tilbakelevering av de beslaglagte dokumenter som ikke omfattes av bevisforbudsregelen i § 204, vil normalt ikke kunne skje før påtalemyndigheten har vurdert om de er av betydning som bevis. Men her har A bedt om at spørsmålet bringes inn for retten, jf. straffeprosessloven § 208, og da må retten prøve spørsmålet. For lagmannsretten framstår de beslaglagte dokumentene i høyden å kunne ha helt marginal bevisverdi. Lagmannsretten er likevel kommet til at den slutter seg til tingrettens vurdering av spørsmålet om dokumentene kan antas å ha bevisverdi.

For lagmannsretten er saken ikke tilstrekkelig opplyst til å ta stilling til alle dokumentene som omfattes av anken til A.”

- (38) Saksbehandlingen ved beslag i dokumenter som påstås å være gjenstand for taushetsplikt, er ikke direkte løst i loven. Men i praksis har det vært lagt til grunn at bestemmelsen i straffeprosessloven § 205 tredje ledd siste punktum skal gis analogisk anvendelse, jf. Rt. 1986 side 1149. Det vil si at dokumentene ikke gjennomgås av politiet, men sendes retten til avgjørelse av spørsmålet om dokumentene kan beslaglegges, jf. også Rt. 2008 side 645 avsnitt 45. Som påpekt i Jahre, Ransaking og beslag hos advokater og revisorer i

økonomiske straffesaker, Festskrift til Anders Bratholm, Oslo 1990, er det behov for at retten gjennomgår det enkelte dokument for å avklare om bevisforbudet gjelder. Selv om en slik gjennomgang isolert sett er et inngrep i taushetsplikten, er det nødvendig med en konkret vurdering, og det er da mer betryggende at den foretas av retten enn at hele materialet blir gjennomgått av politiet.

- (39) Kommer retten til at dokumentene ikke er undergitt taushetsplikt, for eksempel fordi de ikke er ledd i advokatvirksomhet eller ikke gjelder betroelser, må de på vanlig måte tilbakeleveres påtalemyndigheten for vurdering og beslutning etter § 205 første ledd. Det følger av straffeprosesslovens system at det er påtalemyndigheten som har primærkompetansen til å treffe beslutning om beslag, og til i første hånd å gå gjennom materialet med sikte på å vurdere dets betydning som bevis etter straffeprosessloven § 203.
- (40) Lagmannsretten har korrekt lagt dette til grunn, men synes å forutsette at den beslaget gjelder, også på dette tidlige tidspunkt, kan kreve spørsmålet om beslag avgjort av retten etter § 208. Det er på dette grunnlag den har opphevet tingrettens kjennelse, idet den ikke fant å ha tilstrekkelig grunnlag til å ta stilling til alle dokumentene omfattet av As anke. Dette er ikke en riktig lovforståelse. Som Svalheim påker i Advokaters taushetsplikt, Oslo 1996 side 222, med henvisning til Jahre side 263, er rettens gjennomgang av taushetspliktsspørsmålet i realiteten et ledd i en pågående ransaking. Det er først etter denne innledende utsortering, at den virkelige ransaking for å søke etter bevis kan komme i gang. På bakgrunn av denne treffer påtalemyndigheten beslutningen om beslag, en beslutning som så kan kreves prøvet av tingretten etter § 208.
- (41) Foranlediget av prosedyren for Høyesterett, vil jeg også si noe om behandlingsmåten i saker der unntaket fra beslagsforbudet følger av § 204 annet ledd første punktum. Påtalemyndigheten har anført at retten her skal avstå fra en full relevansvurdering når den tar stilling til om beslag kan tas i ellers taushetsbelagt materiale. Slik påtalemyndigheten ser det, skal retten på dette stadium bare unnta et dokument fra beslag dersom det "klart ikke" er relevant for saken.
- (42) Spørsmålet har en viss likhet med det som er direkte regulert i § 205 tredje ledd, der retten i visse tilfelle kan avgjøre "om beslag kan tas". Til tross for ordlyden, er bestemmelsen i praksis forstått slik at retten også her, dersom den kommer til at dokumentene i utgangspunktet ikke er undergitt taushetsplikt, skal returnere dem til påtalemyndigheten uten selv å foreta noen vurdering etter § 203. Foreligger derimot taushetsplikt, men slik at retten etter en konkret interesseavveining kommer til at beslag kan tillates, må retten foreta en relevansvurdering etter § 203 før den eventuelt treffer kjennelse om beslag, jf. Jahre side 263.
- (43) Etter mitt syn er det mest nærliggende å behandle dokumenter som omfattes av unntaket i § 204 annet ledd første punktum på samme måte. Det dreier seg om opplysninger som fortsatt er undergitt taushetsplikt etter § 119 – i motsetning til de dokumenter som er omfattet av § 205 tredje ledd. Vurderingen av opplysningenes betydning som bevis i saken vil i disse tilfellene ha sterk sammenheng med taushetspliktsspørsmålet. De hensyn som ligger bak taushetsplikten tilsier også med styrke at denne vurderingen foretas av retten, ikke av påtalemyndigheten. En mer avdempet vurdering etter § 203, slik påtalemyndigheten har gått inn for, kan det derfor ikke være grunnlag for.

- (44) Konsekvensen av dette blir at påtalemyndigheten ikke får oversendt annet taushetsbelagt materiale enn det retten – etter å ha foretatt en relevansvurdering etter § 203 – har avsagt kjennelse for beslag i.
- (45) Jeg vurderer til slutt om de aktuelle lovbestemmelsene kan komme i strid med forbudet mot å krenke privatlivets fred i EMK artikkel 8, eller mot kravet til rettferdig rettergang i artikkel 6.
- (46) Artikkel 8 lyder slik:
- ”1. Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse.
2. Det skal ikke skje noe inngrep av offentlig myndighet i utøvelsen av denne rettighet unntatt når dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.”
- (47) Høyesterett har i Rt. 2008 side 158 – i en noe annen sammenheng – vurdert spørsmålet om beslag i korrespondanse mellom advokat og klient som er siktet for samme straffbare forhold, opp mot EMK artikkel 8. Jeg viser til de vurderinger som der ble gjort. Her heter det blant annet i avsnitt 86–88:
- ”(86) I sak Sallinen mot Finland (dom av 27. september 2005, application no. 50882/99) har EMD behandlet en sak om beslag i en advokats arkiver. Det slås fast, under henvisning til tidligere avgjørelser, at kontorlokaler også vil falle inn under artikkelens anvendelsesområde enten det gjelder en personlig næringsdrivende eller et selskap. Det slås videre fast at ransaking og beslag i advokatens korrespondanse var å betrakte som en ”interference” – et inngrep – i artikkelens forstand. Det er derfor på det rene at EMK artikkel 8 kommer til anvendelse i herværende sak.”
- (87) I vår sak er inngrepet gjort for å sikre bevis i straffesak. Det er i samsvar med formål som etter artikkel 8 kan gi grunnlag for inngrep.
- (88) For at inngrepet skal stå seg, må det være gjort ”i samsvar med loven”. Om dette kravet uttaler domstolen i premiss 90:
- ”The Court would emphasise that search and seizure represent a serious interference with private life, home and correspondence and must accordingly be based on a ”law” that is particularly precise. It is essential to have clear, detailed rules on the subject.””
- (48) I avsnitt 91 påpeker Høyesterett at kravet om at inngrepet skal være ”nødvendig i et demokratisk samfunn”, innebærer at det må være forholdsmessighet mellom tyngden av inngrepet og dets formål. Høyesterett kom til at vilkåret var oppfylt i den aktuelle saken, som gjaldt mistanke om grov skatteunndragelse av et betydelig omfang. Etter å ha påpekt at den beslaglagte advokatkorrespondansen ble antatt å inneholde bevis for at dette hadde skjedd, pekte Høyesterett i avsnitt 92 på at overleveringsplikten til ligningsetaten, som var det aktuelle, ikke medførte at dokumentene ble tilgjengelige for hvem som helst. For ligningsmyndighetene gjaldt den forvaltningsmessige taushetsplikten på vanlig måte.

- (49) I vår sak er lovskravet oppfylt – omfanget av unntaksbestemmelsen følger klart av lovens ordlyd. Den forholdsmessighetsvurderingen det her gis anvisning på, kan etter mitt syn heller ikke bringe inngrepet i strid med EMK artikkel 8.
- (50) Det dreier seg om bevis for å belyse mistanke om at advokat og klient har samarbeidet om alvorlig økonomisk kriminalitet. Det gjøres ikke fullstendig unntak fra taushetsplikten, kun fra beslagsforbudet. Både advokat og klient har anledning til å gjøre partsrettigheter gjeldende. Det er retten som i første hånd gjennomgår alt beslaglagt materiale, og som avgjør hva som er omfattet av taushetsplikt. Og – som jeg tidligere har redegjort for – er det retten som avgjør hvilke taushetsbelagte dokumenter det skal tas beslag i.
- (51) Jeg kan heller ikke se at en ordning som her skissert skulle komme i strid med EMK artikkel 6.
- (52) Lagmannsretten kjennelse er bygget på feil lovforståelse og kjennelsen må oppheves, jf. straffeprosessloven § 385 annet ledd.
- (53) Jeg stemmer for slik

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

(54)	Dommer Møse:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(55)	Dommer Bull:	Likeså.
(56)	Dommer Falkanger:	Likeså.
(57)	Dommer Tjomsland:	Likeså.
- (58) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Riktig utskrift bekreftes: